

риалитѣ по нашата нова история сж разпръснати и развилени. Когато даже ний имаме пълна биография на най-виднитѣ наши водители, отъ които всѣкой на врѣмето си е олицетворявалъ народътъ си и ревностно защищавалъ неговитѣ интереси, а въ дадени критически моменти съсредоточавалъ въ себе си и прѣдставлявалъ прѣдъ свѣтътъ неговитѣ цѣлостни желанія и стремления, то що остава на ония много по бройнитѣ смирени труженици които — безъ срѣдства и помощъ, безъ друго подбуждение освѣнъ благого на родътъ и отечеството си, безъ друга облага или награда прѣдъ видъ освѣнъ гладъ, затворъ, заточение или бѣсилка — тихо и бешумно, твърдо и неотклонно ни пробивали пътъ срѣдъ непрѣодолими прѣпятствия и самоотверженно принасяли жертвитѣ си прѣдъ народний олтарь.

Въ историята напраздно ще диримъ другъ такъвъ примѣръ какъвто ни прѣдставлява примѣрътъ на свѣстяването и възкръсването на българский народъ. Наистина, било е и други народи, съборени и потъжкани отъ събитията на врѣмето, да сж сл съживѣвали и да сж подновявали прѣкъснѣлото си политическо съществуване. Гърция дължи това на блясъкътъ и славата на своята древня история и на съчувствието което потомцитѣ на Омира, Перикла и Темистокла възбуждаха, не тольозъ у дипломатический, колкото у учений и книжевний свѣтъ на Европа. Сърбия го дължи на неизгасяний воинственъ духъ, поддържанъ и подклажданъ отъ постоянното стълкновение край нейнитѣ брѣгове на вълнитѣ на ислямското наводнение, тласкани къмъ западъ, съ вълнитѣ които християнското море пращало къмъ истокъ за отпора. Само България го дължи на редъ скромни и смирени труженици които, безъ да иматъ даже история, камо ли такава какъвто иматъ гърцитѣ; безъ да сж опиратъ на воинственъ духъ такъвъ какъвто беше останялъ у сърбитѣ; проникнати само отъ духътъ на врѣмето, съ една книга въ ръка и съ едно слово за оръжие, но съ духъ бодъръ и воля мъжка, съживиха и разбудиха отъ вѣковенъ сънъ заспало племе, създадоха му училища, подновиха му книжнината, извоюваха му, съ силитѣ само на своитѣ крѣпки мѣшци, черковна самостоятелность и съ всичко това приготвиха почвата да стане възможно, много по рано отъ колкото всѣкой е помислялъ, политическото му освобождение! Ако днесъ по-голѣмата часть на българский народъ съставлява едно малко княжество, младо но пълно съ жизненни сили за по свѣтло и трайно бъдѣще; ако по-малката часть на тѣя народъ може да гледа